



ת"פ 39542/02/20 - מדינת ישראל ואח'... נגד עבד אלג'באר מחאמיד, סאלם אבו קרינאת, עלי אבו קרינאת, איוב אבו קרינאת, מוסה אבו קרינ וואח'...

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 39542-02-20 מדינת ישראל נ' מחאמיד ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט טל ענר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. עבד אלג'באר מחאמיד 2. סאלם אבו קרינאת 3. עלי אבו קרינאת 4. איוב אבו קרינאת 5. מוסה אבו קרינאת 6. ג'יברין עול 7. מחמד קבועה 8. בדר מחאג'נה 9. סאלח קבועה 10. אחמד אבו קרינאת 11. מובילי אלפרעה בע"מ 12. מוסטפא אל עול

החלטה (טענה מקדמית של נ' 8)

1. בפניי בקשה של נאשם 8 בכתב האישום, בדר מחאג'נה (להלן: המבקש) לביטול כתב האישום נגדו.
2. כתב האישום בתיק זה הוגש נגד 12 נאשמים, והוא עוסק בהתארגנות נרחבת של כלל הנאשמים להשלכת והטמנת פסולת מעורבת באתרים לא חוקיים באזור הפזורה הבדואית, "תוך פגיעה קשה וחמורה בסביבה ובציבור בניגוד לכל דין במטרה להשאת רווחים כלכליים" (לשון סעיף 1 לכתב האישום).
3. על פי הנטען בכתב האישום (סעיפים 19-20), המבקש עבד כמנהל חשבונות וספרים בעסקו של נאשם 1 וריכז היבטים כלכליים ומנהליים בתפעול העסק. בנוסף היה המבקש בעל רישיון מוביל ממשד התחבורה, וחלק מהמשאיות של העסק היו רשומות ברישיון הנ"ל.
4. בגין מעורבותו בפרשה מיוחסות למבקש בצוותא חדא עם נאשמים אחרים עבירות של ניהול עסק ללא רישיון



(פרט 5.1 ה' בתוספת לצו רישוי עסקים - עסקים טעוני רישוי, שעניינו אתרים לסילוק פסולת מעורבת), הפעלת אתר לסילוק פסולת שלא כדין, ועבירות סביבתיות נוספות (זיהום אוויר, זיהום מים, מפגעי ריח ועוד), הכל - כמפורט בכתב האישום, בו מנויים 93 עדי תביעה.

5. במקביל, תלוי ועומד כתב אישום נוסף שהוגש לבית משפט השלום בבאר שבע באותה פרשה. כתב האישום האחר (ת"פ 293-10-19) כולל 23 נאשמים והמבקש הוא נאשם 4 באותו הליך. חלקו של המבקש בפרשה בתיק האחר מתואר באותו אופן בדיוק כפי שמתואר בעניינו - מנהל חשבונות וספרים בעסק של נאשם 1 ובעל רישיון מוביל. כתב האישום האחר מייחס למבקש הפעלת עסק ללא רישיון (פרט 5.1 ב' בתוספת לצו רישוי עסקים - עסקים טעוני רישוי, שעניינו איסוף והובלת אשפה ופסולת), אלפי עבירות של השלכת פסולת ברשות הרבים על פי חוק שמירת הניקיון. בכתב אישום זה בגרסתו המתוקנת האחרונה מנויים 89 עדי תביעה.

6. ישנה חפיפה כמעט מלאה בין שתי רשימות העדים, ואין מחלוקת שתיק החקירה וחומר החקירה בני ההליכים זהים בכללותם, ושני ההליכים מנוהלים על ידי אותו גורם תביעה - המשרד להגנת הסביבה.

7. המבקש טוען שיש לבטל את כתב האישום נגדו, מכוח סעיף 149(6) לחסד"פ ("משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום") וכן מכוח סעיף 149(10) לחוק ("הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית").

8. המבקש סבור שהשוואה בין שני כתבי האישום מעלה כי עסקין באותה פרשה עובדתית, כאשר בשני המקרים חלקו העובדתי של המבקש זהה - ניהול חשבונות העסק במסגרת אותה "אופרציה" עבריינית של שינוע והטמנת פסולת באתרים פיראטיים.

9. המשיבה מבקשת לדחות את הבקשה. לטענתה כתבי האישום מייחסים למבקש מעשים שונים. קיים שוני בעבירות המיוחסות בכל אחד מן ההליכים - בפרקי העובדות בכתבי האישום, ובהוראות החיקוק המיוחסות למבקש.

10. בהשלמת טיעון שהגיש ברשות בית המשפט הוסיף וטען המבקש כי ניהול שני ההליכים יוצר אנומליה חמורה כלפיו, כשיאלץ לנהל שני משפטים מקבילים, ולחקור את אותם עדים, על בסיס אותו חומר חקירה בהליכים ארוכים מורכבים ומרובי נאשמים.

11. יצוין כי המבקש העלה טענותיו תחילה בפני בית המשפט בבאר שבע, וזה דחה אותן (החלטת כב' השופט הבכיר אמורי מיום 22.4.21). בית המשפט קבע כי בשני כתבי האישום אין מדובר באותו מעשה, וכי קיים שוני בין העבירות, העובדות בשני כתבי האישום, זהות הנאשמים וזהות העדים. נקבע, כי פיצול כתבי האישום אינו פוגע ביכולת המבקש להתגונן ומתחייב גם בשל "מורכבות הפרשה בכללותה". גם טענת ההגנה מן הצדק נדחתה בקצרה (פסקה 18 להחלטה).



סעיף 149(6) לחסד"פ

12. בסעיף 149(6) לחוק סדר הדין הפלילי התייחס המחוקק ל"**מעשה נושא כתב האישום**". נקבע בפסיקה, כי התיבה שעניינה ב"**מעשה**" (תיבה זוהי מופיעה בסעיף ה'תאום' 149(5)) מחייבת זהות עובדתית ומשפטית כאחד. כלומר, התיאור העובדתי בשני כתבי האישום צריך להיות זהה, וגם יסודות העבירות המיוחסות בשני כתבי האישום צריכים להיות זהים או מוכלים זה בזה (ר' ע"פ 244/73 **רבר נ' מדינת ישראל** (20.3.1974); ע"פ 450/77 **בעל-טכסא נ' מדינת ישראל** (29.3.1978)).

13. ביישום לענייננו, אין די בעובדה שהמעשים הפיזיים המיוחסים למבקש (היותו מנהל החשבונות והספרים בעסקו של נאשם 1) זהים בשני ההליכים. ככל ומעשיו אלה מצמיחים אחריות פלילית **לעבירות שונות**, מכוח דיני השותפות או בכל קונסטרוקציה משפטית אחרת - אין מניעה פורמלית לכלול אותו בשני כתבי אישום נפרדים ומקבילים.

14. **על כן הטענה המקדמית לפי סעיף 149(6) - נדחית.**

סעיף 149(10) לחסד"פ

15. פני הדברים שונים בכל האמור לטענת ההגנה מן הצדק.

16. כלל ותיק עימנו הוא כי "**אם יש במעשה אחד יותר מאשר עבירה אחת, חייבת הקטיגוריה להביא את כל האישומים בעת ובעונה אחת**" (כבוד השופט אשר בענין **רבר** הנ"ל, בעמ' 807). ועוד נאמר באותה פרשה ותיקה (מפי כבוד השופט י' כהן, פסקה 2 לחוות דעתו), במעין גלגול קדום של ההגנה מן הצדק טרם גיבושה הפורמלי במשפט הישראלי, כי מקרה של "פיצול מלאכותי" של משפטים פליליים עשוי לזכות בסעד מן הצדק (להרחבה בענין האפשרות לקבל טענת ההגנה מן הצדק בנסיבות הקשורות לכפל אישומים, גם כאשר אין מתקיימים יסודות סעיפים 149(5) או 149(6)), ראו אצל י' נקדימון, **הגנה מן הצדק** (מהדורה שניה) פרק שישה-עשר: הגנה מן הצדק בנסיבות של כפל הדין העונשי (עמ' 319-345).

17. לשיטתי הדרך בה בחרה המאשימה אכן עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. התוצאה של ניסוח שני כתבי האישום במתכונתם הנוכחית היא, שהמבקש יאלץ להתגונן בשתי חזיתות, בשני הליכים פליליים מרובי נאשמים ועדים, המתנהלים בשני מחוזות שונים (שני התיקים קבועים לשמיעת הראיות ונראה כי מדובר בהליכים מורכבים שיימשכו זמן רב וישיבות אינספור), לחקור פעמיים עשרות רבות של עדי תביעה שכלולים בשני כתבי האישום - והכל בגינה של אותה פרשה ואותו חומר חקירה.



18. תסריט זה מהווה עיניו דין לנאשם שאינו צודק, אינו יעיל, אינו הכרחי ואינו משרת אינטרס נוגד כלשהו.

19. **אינו צודק** - בין השאר - משום החשש שכפל החקירות של אותם עדים עלול להצמיח קביעות עובדתיות (לרבות ממצאי מהימנות) ומשפטיות סותרות; משום ההוצאות הכפולות שייאלץ הנאשם להוציא על הגנתו; משום הפגיעה ביתרונות דיוניים של הנאשם (למשל: טענה מפתיעה שזכותו להעלות או עד שרצונו להעיד כבר לא יהיו "מפתיעים" בהליך שיתנהל מאוחר יותר); ועוד.

20. **אינו יעיל**, מעצם הניהול של סדרת חקירות נגדיות "כפולות" על ידי אותו סניגור, תוך סירבול בזבז משאבים ניכרים לבית המשפט ולצדדים;

21. **אינו הכרחי ואינו משרת אינטרס ציבורי נוגד**, משום שבהינתן שחומר הראיות זהה, ועמד כולו זה מכבר לעיון המבקש, אין מניעה שהתביעה תעתור לתיקון כתב האישום בבאר-שבע, ותייחס שם למבקש כל עבירה שלשיטתה מוכחת על בסיס חומר ראיות זה.

22. כאשר מדובר ברשויות חקירה ותביעה שונות ובמאטריה רגולטורית שונה, אכן פעמים רבות יש הגיון וטעם בהגשת כתבי אישום נפרדים בשל אותו מעשה עובדתי (דוגמה נפוצה היא עסק המתנהל ללא רישיון, ובעת ובעונה אחת מפר את חוקי התכנון והבניה). אולם כאשר מדובר בתיק חקירה אחד, של רשות רגולטורית אחת, ובטיפול תובע אחד - סבורני **הכלל צריך להיות ריכוז העבירות והאישומים המיוחסים לנאשם פלוני בהליך פלילי אחד ויחיד**. הדברים מתחדדים כאשר מדובר בתיקים רחבי היקף, מרובי נאשמים, שאז עיניו הדין והפגיעה בהגנת הנאשם ובהגינות ההליך - מתעצמים בהתאמה.

23. יצוין כי שקלתי כמצוות הדין מה הסעד המתאים לאור קבלת טענת ההגנה מן הצדק, וסבורני כי ביטול האישום הוא הסעד הרלוונטי היחיד, ובנוסף אין הוא מהווה סוף פסוק שכן, כאמור, התביעה רשאית לבקש לתקן את כתב האישום האחר אם תחפוץ.

24. אשר על כן אני מורה על ביטול כתב האישום נגד המבקש.

ניתנה היום, י' כסלו תשפ"ג, 04 דצמבר 2022, בהעדר הצדדים.